

# **Інструкція з охорони праці про порядок дій персоналу при виявленні предмета, схожого на вибуховий пристрій <https://osvita-docs.com/node/323>**

## **1. Загальні вимоги безпеки**

1.1. Ця інструкція про порядок дій персоналу при виявленні предмета, схожого на вибуховий пристрій, розроблена для всіх працівників закладу освіти з метою запобігання виникнення терористичних актів (вибухів).

1.2. В якості запобіжних заходів (заходів профілактики) необхідно:

- посилити режим пропуску на територію загальноосвітнього закладу;
- встановити міцні двері в підвальних приміщеннях з замками;
- опечатати горищні та підвальні приміщення;
- перевірити всі незайняті приміщення;
- розробити план евакуації учнів, персоналу і постраждалих;
- підготувати засоби оповіщення учнів і співробітників загальноосвітнього закладу;
- проводити ретельний підбір співробітників, обслуговуючого персоналу (чергових, сторожів, прибиральників, двірників та ін.);
- організувати підготовку співробітників загальноосвітнього закладу спільно з правоохоронними органами, шляхом практичних занять щодо дій в умовах прояву тероризму;
- щодня здійснювати обхід і огляд території та приміщень з метою виявлення підозрілих предметів;
- ретельно перевіряти майно, товари, обладнання, що надходять, за кількістю предметів, станом упаковки і т. д.;
- заборонити парковку автомобілів на території школи;
- звільнити від зайвих предметів службові приміщення, де розташовані технічні установки;
- забезпечити регулярне видалення з будівлі сміття, не допускати його накопичення на території загальноосвітнього закладу, а також сухої трави;
- контейнери - сміттєзбірники встановити за межами будівель об'єкта;
- проінструктувати персонал загальноосвітнього закладу про те, що забороняється приймати на зберігання від сторонніх осіб будь-які предмети і речі;
- довести до всього персоналу загальноосвітнього закладу номери телефонів, за якими необхідно довести до відома відповідних органів при виявленні підозрілих предметів або ознак загрози проведення терористичного акту.

1.3. Необхідно звертати увагу на незнайомих людей в будівлі і на території закладу, розпитувати про мету їхнього прибуття, по можливості перевіряти документи. Будь-які підозрілі люди на подвір'ї загальноосвітньої установи і будь-які дивні події повинні звертати на себе увагу колектива установи і учнів.

1.4. У разі виявлення підозрілих предметів: безгоспних (забутих) речей, сторонніх предметів - треба, не чіпаючи їх, негайно повідомити адміністрацію (адміністрація повідомляє в міліцію). Як маскування для вибухових пристроїв використовуються звичайні побутові предмети: сумки, пакети, згортки, коробки, іграшки, гаманці, банки з-під напоїв і т.п.

1.5. Не слід самостійно робити ніяких дій з вибуховими пристроями або предметами, підозрілими на вибуховий пристрій - це може привести до їх вибуху, численних жертв і руйнувань!

## **2. Вимоги безпеки перед початком занять.**

### **2.1. Черговий адміністратор зобов'язаний:**

- перед чергуванням здійснити обхід і огляд приміщень (туалети, коридори, поверхи) з метою виявлення підозрілих предметів;
- при виявленні підозрілого предмета повідомити директору (по телефону) і в будівлю нікого не допускати (до його прибуття);
- при прийманні приміщень, здійснювати перевірку стану приміщень.

### **2.2. Двірник зобов'язаний:**

- перед прибиранням території здійснювати обхід і огляд території навколо будівлі з метою виявлення підозрілих предметів;

- при виявленні підозрілого предмета на території повідомити адміністрацію і до прибуття відповідальних осіб до підозрілого предмету нікого не допускати.

### **2.3. Черговий учитель зобов'язаний:**

здійснити обхід і огляд приміщень (туалети, коридори, поверхи, пости чергових) з метою виявлення підозрілих предметів;

при виявленні підозрілого предмета повідомити адміністрацію школи і в будівлю школи нікого не допускати (до їх прибуття).

### **3. Вимоги безпеки під час занять**

3.1. Черговий учитель і учні після дзвінка на урок здійснюють обхід та огляд приміщень (туалети, коридори, поверхи) всередині будівлі з метою виявлення підозрілих предметів.

3.2. Співробітник охорони під час уроку не допускає на поверхи школи батьків, які прибули до класного керівника, відвідувачів до директора школи або до його заступників. Записує в книгу відвідувань прибулих і супроводжує їх до кабінету.

3.3. Працівникам загальноосвітнього закладу, учням та охоронцю забороняється приймати на зберігання від сторонніх осіб будь-які предмети і речі.

### **4. Вимоги безпеки при виявленні підозрілого предмета**

#### **4.1. Ознаки, які можуть вказувати на наявність ВП:**

- наявність на виявленому предметі проводів, мотузок, ізоляційної стрічки;
- підозрілі звуки, клацання, цокання годинника;
- від предмета виходить характерний запах мигдалю або інший незвичайний запах.

#### **4.2. Причини для побоювання:**

- знаходження підозрілих осіб до виявлення цього предмета;
- загрози особисто, по телефону або в поштових відправленнях.

#### **4.3. Дії при виявленні предмета, схожого на вибуховий пристрій:**

- не чіпати, не підходити, не переміщувати і не переносити виявлений підозрілий предмет;
- не намагатися самостійно розмінувати вибуховий пристрій;
- утриматися від використання засобів радіозв'язку, в тому числі і мобільних, поблизу даного предмета;
- негайно повідомити про виявлення підозрілого предмета адміністрації школи;
- зафіксувати час і місце виявлення підозрілого предмета;
- звільнити від людей небезпечну зону в радіусі не менше 100 м;
- по можливості організувати охорону підозрілого предмета, перебуваючи, по можливості, за предметами, що забезпечують захист (кут будівлі або коридор);
- не повідомляти про загрозу вибуху нікому, крім тих, кому необхідно знати про те, що трапилося, щоб не створювати паніку.
- бути готовим описати зовнішній вигляд предмета, схожого на вибуховий пристрій. Предмет може мати будь-який вид: сумка, згорток, пакет т. п., що знаходяться безгосподарно в місці можливої присутності великої кількості людей, поблизу вибухо- і пожежонебезпечних місць, розташування різного роду комунікацій. Також за своїм зовнішнім виглядом він може бути схожий на вибуховий пристрій (граната, міна, снаряд і т. п.); можуть стирчати проводки, мотузочки, ізоляційна стрічка, скотч; можливе цокання годинникового механізму, механічне дзижчання, інші звуки; мати запах мигдалю або інший незнайомий запах.

#### **4.4. Дії адміністрації при отриманні повідомлення про виявлення предмета, схожого на вибуховий пристрій:**

- переконатися, що даний виявлений предмет за ознаками вказує на вибуховий пристрій;
- забезпечити охорону підозрілого предмета;
- негайно повідомити про виявлення підозрілого предмета в правоохоронні органи за телефоном 102;
- організувати евакуацію постійного складу і учнів з будівлі і території школи, минаючи небезпечну зону, в безпечне місце.
- дочекатися прибуття представників правоохоронних органів, вказати місце розташування підозрілого предмета, час і обставини його виявлення.
- далі діяти за вказівкою представників правоохоронних органів.

4.5. При охороні підозрілого предмета знаходитися, по можливості, за предметами, що забезпечують захист (кут будівлі, колона, дерево, автомашина і т. д.), і вести спостереження.

## **5. Вимоги безпеки після закінчення занять**

5.1. Черговий вчитель загальноосвітньої установи після завершення роботи зобов'язаний здійснити обхід території чергування, провести огляд приміщень (туалети, коридори, поверхи) всередині будівлі з метою виявлення підозрілих предметів.

5.2. Черговий адміністратор загальноосвітнього закладу після закінчення роботи повинен здійснити обхід і огляд приміщень (коридори, поверхи) всередині будівлі з метою виявлення підозрілих предметів.

5.3. При наявності підозрілих предметів повідомити безпосередньо директору загальноосвітнього закладу і діяти відповідно до його вказівок і положень цієї інструкції.

## **ДСНС: Порядок дій та правила поведінки у разі виявлення вибухонебезпечних та інших підозрілих предметів.**

### **3. Дії у разі виявлення підозрілого предмета:**

- негайно припинити всі роботи в місці (районі) виявлення предмета (заглушити двигуни, зупинити техніку);

- по можливості попередити про знахідку інших осіб, які знаходяться поруч;

- швидко відвести на максимальну безпечну відстань (не менше 100 метрів) усіх людей, які знаходяться поблизу, при цьому рухатись назад необхідно по своїх слідах;

- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, необхідно запам'ятати її зовнішність, одяг, автотранспорт та його номерні знаки;

- позначити місцезнаходження предмета, по можливості огородити його (для огорожі можна використовувати різні підручні матеріали: дошки, жердини, гілки, мотузки, шматки яскравої матерії тощо);

- по можливості у разі наявності фотозасобів здійснити фотофіксацію предмета та місце його розташування;

- зберігайте спокій та не панікуйте, при цьому надавайте допомогу літнім, важкохворим людям і дітям;

- негайно повідомте оперативні служби, надавши інформацію про характерні ознаки предмета (місце його розташування, дату і час виявлення та особу, яка його виявила), за телефонами: 101 – У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ БОСПРИПАСІВ; 102 – У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ ПІДОЗРІЛОГО ОБ'ЄКТА;

- не допускайте до небезпечної зони інших людей та, знаходячись якнайдалі від місця виявлення або за будь-яким захисним укриттям, обов'язково дочекайтеся представників правоохоронних органів або ДСНС України;

- у разі загрози виникнення вибуху негайно лягайте на землю у найближче заглиблене місце (канави, ями, ритвини тощо), ногами до епіцентру вибуху, обличчям вниз та прикрийте голову якимись речами або руками, при цьому долонями щільно закриваючи вуха та відкривши рот для урівноваження тиску;

- Звуковий (акустичний удар) може призвести до розривів судин та барабанних перетинок;

- очікувати на безпечній відстані від місця розташування вибухонебезпечного предмета або предмета, схожого на нього, представників органів місцевої влади, ДСНС, поліції, при цьому здійснюючи заходи щодо недопущення до небезпечної зони інших людей;

- у разі загрози виникнення вибуху негайно лягти на землю у найближче заглиблене місце (канави, ями тощо) ногами до епіцентру вибуху, обличчям вниз та прикрити голову якимись речами або руками, при цьому долонями щільно закриваючи вуха та відкривши рот для урівноваження тиску.

**Категорично забороняється:** - брати вибухонебезпечний предмет у руки, зберігати його, нагрівати та ударяти по ньому;

- переносити, перекладати, перекочувати його з місця на місце;

- намагатися розібрати;

- використовувати для розведення вогню, кидати, класти у вогонь;
- заносити в приміщення; - закопувати в землю; - кидати в криницю або річку;
- здавати на металобрухт;
- використовувати для виготовлення саморобних піротехнічних засобів – петард чи вибухових пакетів;
- курити та використовувати відкритий вогонь поблизу місця знаходження вибухонебезпечного предмета або предмета, схожого на нього;
- розпалювати поряд багаття, користуватися запальничками, іншими джерелами вогню, а також предметами, що можуть його утворювати;
- піднімати, витягувати з ґрунту, зрушувати з місця, кидати, ударяти і розбирати будь-які вибухонебезпечні предмети;
- приносити в місця перебування людей предмети, що схожі на вибухонебезпечні.

Дуже важливо не втрачати контроль, не піддаватися паніці, заспокоїтися та уточнити ситуацію. У будь-якому разі при виявленні вибухонебезпечного предмету або предметів підозрілого характеру лише безумовне виконання заходів безпеки є гарантією того, що не станеться випадку каліцтва чи загибелі.

### **ПОРАДИ КЕРІВНИКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ:**

На випадок виявлення підозрілих предметів, що можуть виявитися вибуховими пристроями, пропонуються заходи попереджувального характеру:

- посилення пропускного режиму при вході і в'їзді на територію закладу, пильнування системи сигналізації і відеоспостереження;
- проведення обходів території закладу і періодичної перевірки складських приміщень на предмет своєчасного виявлення вибухових пристроїв або підозрілих предметів;
- організація проведення спільних із працівниками цивільного захисту, правоохоронних органів інструктажів і практичних занять з питань дій у разі загрози або виникнення надзвичайних подій.

**У разі виявлення підозрілого предмета працівниками закладу освіти чи здобувачами освіти потрібно негайно повідомити правоохоронні органи, територіальні органи управління з питань цивільного захисту.**

**До прибуття оперативно-слідчої групи керівник закладу освіти повинен дати вказівку співробітникам знаходитися на безпечній відстані від знайденого предмета. У разі потреби – евакуювати людей згідно наявного плану евакуації.**

**Потрібно забезпечити можливість безперешкодного під'їзду до місця виявлення підозрілого предмету автомашин правоохоронних органів, співробітників територіальних органів управління з питань цивільного захисту, пожежної охорони, невідкладної медичної допомоги, служб експлуатації, забезпечити присутність осіб, що знайшли знахідку, до прибуття оперативно-слідчої групи.**

У всіх випадках керівник закладу освіти дає **вказівку не наближатися**, не чіпати, не розкривати **і не переміщати підозрілу знахідку**, зафіксує час її виявлення.

Однією з серйозних загроз сучасного суспільства є тероризм. Більшість цих злочинів здійснюються з використанням вибухових пристроїв. Нерідко це саморобні, нестандартні пристрої, що їх складно виявити, знешкодити або ліквідувати. Зазвичай вони поміщаються в звичайні портфелі, сумки, банки, пакунки і потім залишають у багатолюдних місцях. У такому разі важко відрізнити сумку з вибухівкою від такої ж сумки, залишеної забудькуватим громадянином. Часто такі міні-пастки мають досить привабливий вигляд. Відомі випадки застосування їх у авторучках, мобільних телефонах, гаманцях, дитячих іграшках.

Тому бездоглядні предмети вимагають особливої уваги.

**Є декілька ознак, що дозволяють припустити, що маємо справу з вибуховим пристроєм. Слід звертати увагу на:**

- припарковані біля будівель автомашини, власник яких невідомий або державні номери якої не знайомі мешканцям, а також коли автомобіль давно непорушно припаркований;
- наявність у знайденому механізмі антени або приєднаних до нього дротів;

–звуки, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), мигтіння індикаторної лампочки;

–наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батарейки, акумулятори тощо);

–наявність розтяжки дротів або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань.

**Якщо підозрілий предмет знайдено в установі, потрібно негайно повідомити про знахідку адміністрацію.**

У разі знаходженні вибухонебезпечного пристрою:

1. Негайно повідомити чергові служби органів внутрішніх справ, ДСНС;
2. Не підходити до предмету, не торкатися і не пересувати його, не допускати до знахідки інших людей;
3. Припинити всі види робіт в районі виявлення вибухонебезпечного предмету.
4. Не користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух).
5. Дочекатися прибуття фахівців; вказати місце знахідки та повідомити час її виявлення.

Слід пам'ятати, що розмінуванням, знешкодженням або знищенням вибухонебезпечних предметів займаються тільки підготовлені фахівці-сапери, допущені до цього виду робіт.